

1944-01-25

AFSENDER

Johanne Christine Larsen

MODTAGER

Astrid Warberg-Goldschmidt

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Sprog:

Da

Dateringsbegrundelse:

Datoen er skrevet nederst på s. 6

Generel kommentar:

Erik/Tinge Warberg Larsen havde en søn, Per, fra første ægteskab. Det vides ikke, om Grethe også havde en søn (jvnf. "Drengene"), eller om Erik havde endnu et barn.

Det vides ikke, hvem Stisen var.

Afsendersted:

Lindøgaard pr. Dræby St.

Afsenderinfo (lakstempel, adresse m.m.):

Adressen er skrevet bag på kuerten

Modtagersted:

Bakkevej 12 Hareskov St.

Modtagerinfo (udskrift, tilskrift m.m.):

Adressen er skrevet på kuvertens forside

Omtalte personer:

Maria Balslev

Alfred Fly

Axel Müller

Ellen Sawyer

Janna Schou

Christine Swane

Lars Swane

Karen Warberg

Erik Warberg Larsen

Grete Warberg Larsen

Martin Warberg Larsen

Per Warberg Larsen

Laura Warberg Petersen

Arkivplacering:

Kerteminde Egns- og Byhistoriske

Arkiv, BB2449

Trykt udgave:

Nej

Proveniens:

Gave til Østfyns Museer fra en
efterkommer af Astrid Warberg-
Goldschmidt

DOKUMENTINDHOLD

Grethes mand vil omsider skilles, så hun og Erik/Tinge kan blive gift. De er flyttet sammen. Ellen Sawyer er forarget. Grethe og Eriks hjem er pænt. Johanne går ikke ud uden sine stokke. Blæren er i orden. Fordøjelsen er fin, men hun er ikke meget for at bære spanden ud på møddingen. Johanne forklarer Astrid om saltning og brug af svinekød. Der er mange mus på gården. Martin/Manse skal giftes med Ellen Grethe. Laura/Bibbe er glad for at være i gang igen. Johanne har haft stærke smerter og måtte have læge, selvom hun dårligt har råd til det. Nu er hun på diæt.

TRANSSKRIFTION

[Håndskrevet på kuvertens forside:]

Modt. 29' Jan. 1944

besv. s. Dag

Husk:

Tallerkner

H[ulæseligt]olie

Charl.

Jørgen.

Fru A. Warberg Müller

Bakkevej 12

Hareskov St.

[Håndskrevet på kuvertens bagside:]

Lindøgd. Dræby St. Fyen

[Håndskrevet i brevet:]

Kæreste lille Dis!

Tak for dit lange gode Brev, som jeg selvfølgelig blev meget glad ved – jeg haaber, du fik en Hilsen fra mig gen. Axel, hvem jeg sendte Fødselsdagsbrev til . Er det 15de eller 16de? Jeg nævner det, fordi man jo ikke helt stoler paa Trafikforb.

Jeg har nu lagt dit Brev foran mig og skal besvare dine Spørgsmaal.

Grethe og Tinge havde længe været enige om at de maatte sammen, men hendes Mand, som ellers tit har sjoflet hende slemt og holdt til andet Steds gjorde Kunster; men en skønne Dag skrev Grethe, at nu var det i Orden og nu kom de, det var sidst i Okt. og de kom midt i Nov. Tinge er lyksalig. Han har paataget sig begge Drengenes Forsørgelse (de er 13 og 6 Aar) han lever jo altid mere i Fantasien end i Realiteten. Men det gaar vel. Han arbejder her hver anden Uger [”r” i slutningen af ordet overstreget]

paa egen Kost, men passer jo ved Siden af sine Dyr hjemme. – Lejefolkene flyttede, de havde faaet det at vide i god Tid. Nej gift er de ikke, men har da indrettet sig med Ægtesenge ved Siden af hinanden med et stort Sengetæppe over, hvilket forekommer mig at se allermest intimt ud!! Naturligvis skal de giftes saa snart Papirer kan ordnes. Elle skæver lidt ilde ved Arrangementet (ingen andre nævner det) hun sagde "Jamen Junge, hun kan da ikke gaa lige fra den ene Mand til den anden". Det synes vi andre nu godt hun kan og skænker det ikke en Tanke, men vi har jo heller ingen Burgøjser-bekendte. Jeg holder ogsaa umaadelig meget af Grethe, hun er et yndigt Menneske. De har faaet det saa smukt dernede, Grethe førte mange Ting med sig af alle mulige Ting Slags ["Slags" indsat over linjen] og Bibbe har givet ham af sit Bohave fra da hun var Musiklærerinde i Kjertem. De har ogsaa mange Malerier og saa alle de smukke Sager ["Sager" indsat over linjen], som Tinge fik af alle jer til sit Bryllup, bl.a. Malerier af Uglen og Lasse.

Saa var der Spørgsmaalene om mit Helbred og der har jeg desværre ikke gode Efterretninger denne Gang. Du spørger til Stokkene – jo, her inde i Stuerne bruger jeg dem ikke saa meget nu, men gaar aldrig ud uden dem; jeg har gaaet flere Smaature, naar Vejret var godt, men ikke i den allersidste Tid. Blæren er fuldstændig i Orden, takket være Pyeloli Tabletter, 2 tre Gange om Dagen, faas i Haandkøb. Det generer mig ikke Spor at gaa om i Haven, der er aldrig Træk og jeg bliver aldrig kold af det; sidde paa en Spand kan jeg ikke (Knæ) bære det paa Møddingen vil jeg nødig, lade andre gøre det endnu nødigere. Og saa varer det ikke mere saa længe for mig som før; min Fordøjelse har oppet sig saa udmærket lige siden jeg var syg.

2 Du skal ikke tage din Saltbalje saa højtidelig, det gaar nok. Er der ikke en Skinke, som skal i Røg? Hvis det er en mindre Gris er 5 el. 6 Uger i Salt nok, som elv ["som" overstreget "elv" skrevet over linjen] om der ikke er megen Lage, ligger det vel pakket i Salt? Jeg kender dem, der aldrig forlanger af sin S.balje at den skal gaa i Lage, kun har det hele pakket i Salt; andre gnider Stykkerne med Salt, pakker dem tæt sammen og laver saa en Lage (stærk nok til at kunne bære et Æg oppe) som de saa hælder kold over lige efter Slagtningen. De forskellige Stykkers Anvendelse, kan du jo næsten se dig ud af; er der lidt tykke Spækstykker kan de jo gaa i Røg sammen med Skinken; de knap saa tykke – men helt fede – bruger jeg til stegt Flæsk og steger dem lidt haardt for at faa mest mulig Fedt til at smøre paa Mad og spare paa Smør. Stykkerne med magert i bruger du vel til Ærter, Hvidkaalssuppe og Grønkaalssuppe? Jeg regner med en 3 Dage i Blød, skifte Vandet hver Dag. Mon disse Par Oplysninger kan hjælpe dig,

hvis ikke saa spørg bare igen. Tænk, at Musene netop skulde gnave i det eneste, der kunde tage Skade. Vi kæmper og kæmper med Mus; her paa Egnen har der været fuldstændig oversvømmet af dem; desværre er alle vore Katte døde af Kattesyge; hvad skal det blive til, hvis alle Katte dør og Mus lever. Andres Katte dør ogsaa i denne Tid.

Det er sandt: hvis der er noget magert imellem Flæsket – altsaa magre Stykker, kan du jo lægge dem i Blød, d.v.s. skaaret i Skiver, mindst 2 Døgn, snarere 3 og hakke det til Frikadeller; hvis du blander kogte Gulerødder og kogte Kartoffler imellem skal der ikke meget Kød til for at faa en Ret. Ligeledes er der jo "Karbonadeflæsk", hvis der er Stykker med lige meget fedt og magert. Det skæres i tynde Skiver (som om du skærer Spegeskinke) og lægges i Vand – altsaa Skiverne – i c. 2 Timer; render saa af paa et Dørslag, men skal ikke tørres med et Stykke, dyppes i Hvede mel og steges i meget hedt Fedt, saa hedt at det straks brunes og kan vendes, helst kun et Par Min. Stuvende Kartoffler eller Grøntsager – ikke anden Sauce end hvis der er en Smule Fedt paa Panden

Nej, det var ikke saa slemt at komme af med Bibbe; Glæden over at Forholdene igen tillod hende at komme tilbage og virke, overstraaede alt andet, og endnu bedre blev det, da hendes Breve fortalte om hendes store Glæde over at komme derop igen; nu kommer hun af med sin elskede Veninde Ellen Grethe Secher, en Købmandsdatter fra Aarhus; hun rejser derfra nu til Febr. skal ud nogle Maaneder at lære lidt Husholdning og skal saa – jeg tænker mig til Maj – giftes med Manse. Hun var her sidst i Nov. – kom, saa, vandt – og Manse var forleden i Aarhus; jeg ved ikke rigtig om de taler om det endnu

3 saa du skal ikke skrive Lykønskning til ham. Ja, der er møje nyt aa spørre.

Nu maa jeg nok til Slut aflevere Beretning om min sidste Sygdom – som ingenlunde er morsom; jeg har mange Gange i den senere Tid ligget vaagen i flere Timer af lidt Smerter i Maven, eller ret. Hjærtekulen, men da Afføringen var saa normal og god har jeg slet ikke ændset det, men da jeg i Søndags Aftes kom i Seng, skal jeg love for at jeg ændsede det; jeg laa i meget stærk Pine fra 10 Aft. – 6 Morgen, fløj af og til ud af Sengen og herop i Stuen, kunde ikke være til. Tabletter hjalp kun saa lidt. Jeg blundede lidt paa Morgenstunden og laa hele Mandag og stod lidt op i Gaar Eft. Men først i Nat sov jeg rigtig lige ud i en Køre fra 11 Aft. – 8 ½ Morgen. Tror du ikke, det er en Galdehistorie? Det er ikke skærende eller stikkende Smerter (som alm. Mavepine) snarere som om noget presser paa øverst oppe i Maven – Mellemgulvet – og naar det er slemt gør det ondt i Ryggen ogsaa. Jeg tør næsten ikke spise, lidt Grød, Te Mælk og lidt

tørt Franskbr.

Du spørger vel hvad Doktoren siger, men jeg har ikke haft Doktor. Jeg har betalt Medicin 64 Kr., Sygehuset har sendt Regn. paa 245 Kr og Dr. Fly (for et Aar) 166 Kr. Sogneraadet gør Vrøvl og synes ikke at ville betale mere, saa der sidder jeg nydeligt i det. Jeg har i Dag indgivet Andragenet til Sogneraadet om at blive ved med at betale det. Hvis jeg var i Sygekassen skulde det jo dog betales derfra, og jeg synes ikke der kan forlanges at en uformuende Aldersrentenyder skal betale den Slags selv. Du forstaar, jeg sender nødig Bud efter Læge nu, men gaar det ikke over, bliver jeg jo nødt til det. Tag at beskrive mig Karakteren af dine Galdesmerter. Dette er ikke sjovt – slet ikke, jeg er mægtig ked af det, har ellers følt mig saa stærk i den senere Tid, og saa kommer dette og slaar mig ned igen.

Elle har jeg ikke set siden før Jul, hun har været saa forkølet længe, men var nok kommen i Søndags, hvis det ikke havde været saadan et Hundevejr. Vi har talt et Par Gg. sm. i Telefonen. Nina fra Glorup spørger saa tit til "Stisen" naar hun ringer om Søndagen.

Nu haaber jeg at høre lidt snart fra dig dette Kæmpebrev har da fortjent det.

Hils Axel og Nus saa meget, dejligt at hendes Aar har været saa fint.

Tusind Hilsner søde Dis fra din Junge

Onsdag 25-1-1944

[Indsat øverst s. 6, på hovedet:]

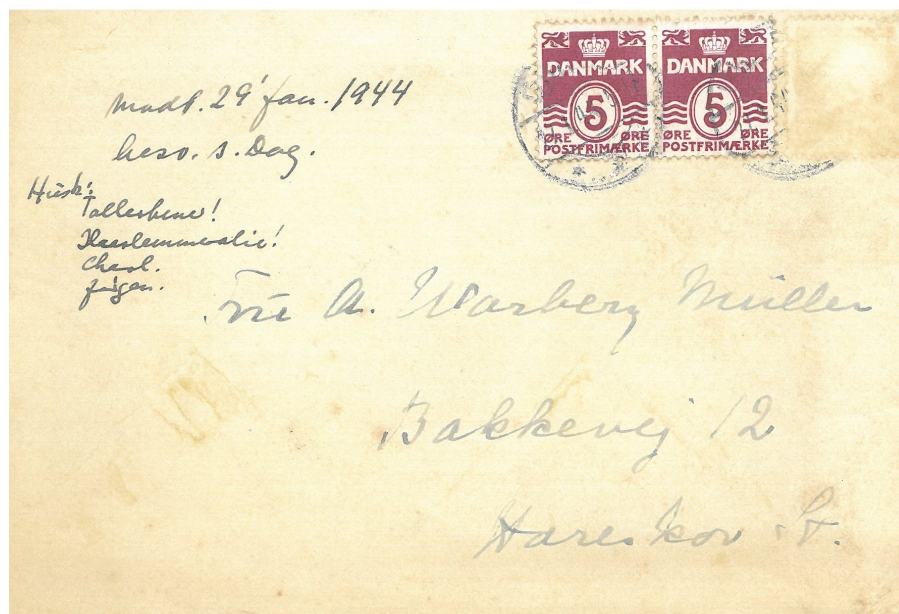
Har du hørt om Marie Balslevs store og frygtelige Oplevelse Ugedagen før Juleaften, ellers skal du faa den i næste Brev.

[Indsat øverst s. 1, på hovedet:]

Næste Dag paa Sengen. Jeg maatte have Bud eft. Dr. Fly nu til Form. Det er Galdeblærebetændelse, jeg skal ligge c. 3 Dage og maa forøvrigt ikke røre fede Ting – Smør, Fedt, Fløde – men ellers spise alt andet, f. Eks meget Sukker. Er det det, du fejler? Der er en meget øm [fortsætter ned langs venstre margen] Hævelse i højre Side af Maven, lige under Ribbenene

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

Kæreste lille Elsie! I maatte
 Take for dig lange Gode Brev, som j' ellers følger
 bliver meget glat net - j' haaber, der skal en
 Hilsen fra mig gen. Afslut, hvem j' sendte Tid.
 selskabet. Bre. til. 30 det 15de el. 16de ? by nævner
 det, fordi man jo ikke helt staler paa Træfekt
 By har nu tagt dig Brev. J' kan nu g. skal be-
 svare dine. Gode maalt. Gætte & Ting havde
 lange været enige om at de maatte sammene,
 den hendes Maat, som ellers til han sjældt hind-
 slend & halvt til andet. Det gjorde. Kunder, men
 en skønne dag skier Gætte, at nu var det i
 Orden & nu kan de, det var sitol i Øst. & de kan
 mith i Nov. Ting er lykkelig. Han har påtaget
 sig begge Bøgenes Forsorgelse (de er 13 & 6 Aar) har
 lever jo allet mere i Fandavien end i Realiteten
 men det gaar vel. Han arbejder her hver anden
 Uge paa egen Køl, men passer jo vel. Liden af
 sine dyr. Hjemme. - Lejefolkene flyttede, de
 havde faaet det at vide i god Tid. Nej gift er de
 ikke, men han da indrettede sig med Aylesenye
 vel Liden af hinanden med et stort Længsel
 over, hvilket forekommer mig at se allermest
 indvendt ut!! Naturligvis skal de gille saa snart
 Papirer kan ordnes. Alle skære lidt ildt vel
 Arrangementet (ingen andre nævner det) him
 sagde, paa en j'ning, him kan da ikke gaa
 lige for den ene Maat til den anden. Det

Hænde i hvide Side af manen, by under Riffelen

B5 2449

synes vi andre nu godt hien kan og skænke
det ikke en Tænk, men vi har jo heller
ingen Burgöjer-bekendte. Jeg holdt ogsaa
umaaadelig meget af Gæstene, Luten er et
yndigt Menneske. De har faaet det saa
smukt drevet, Gæstene førte mange Ting ned
sig af alle mulige Ting ^{Stager} og Bibler har givet
ham af sit Bohave fra da Luten var Musik-
Lauriant i Kjøbenhavn. De har ogsaa mange Ma-
rier og saa alle de smukke ^{Stager} som Tingene ligger af
alle her til sit Bryllup. bl. a. Malerier af byer
og Lande.

Saa var der Spørgsmaalene om mit Kellost
og der har jeg desvære ikke godt Efterretninger
derom. Gang. Der spørger til Hækkene. - ja, her
inde i Stuenne bruger jeg dem ikke saa meget
nu, men naar aldrig ud uden dem; jeg har
gaaet flere Smalure, naar Vejret var godt, men
ikke i den allersidste Tid. Blæser en færdig sandt
i Orden, takket være. Pyteloli Taaketter, 2 tre
Gange om Dagen, faar i Haandkæb. det senere
nu ikke for at gaa an i Hæven, den er aldrig
Træk og jeg bliver aldrig kastet af det; sidde paa
en Stund kan jeg ikke (naa) have det paa
Væddingen. vil jeg nødig, lad andre gøre det
endnu nødigere. De saa var det ikke mere
saa længe for mig som for min Fordjælv
har givet sig saa endeligt lige siden jeg var borte.

2
Du skal ikke tage din Salt-bølge som ligti-
delig, det gaar nok. Er der ikke en Skinke, som
skal i Røj? Hvis det er en mindre Gris er det
6 Hjer i Salt nok, ^{eller} om der ikke er nogen
Lage, ligger det vel pakket i Salt? Jeg sender
dem, der aldrig forlanger af sin T. bølge at den
skal gaa i Lage, bñm har det held pakket i
Salt; andre Quiden Stykkerne med Salt, pakke
dem tæt sammen og læver saa en Lage i Stæk
nok til at bñmme bare et Q. gys) som de
saa holden kald over lige eller Skjævninger.
De forskellige Stykkers Anvindelise, kan du jo
næsten se dig ud af; er der lidt tykke Stæk-
stykker kan de jo gaa i Røj sammen med
Skinsken; de knas saa tykke - men held led
bringer j til stegt Fildok og steger dem lidt hant
for at faa mest smag; Fild til at smøre paa
Ornat og smøre paa Smør. Stykkerne med sm
ger i brøge du vel til Orten, Hviakaaal, sup
og Grønkaal, Stippe? Jeg regner med en 3 Ager
Blat, skifte Vandet hver Dag. Men disse Paa-
oplysninger kan hjælpe dig, hvis ikke saa
spørg bare igen. Tænk, at Musene netop
skulde gaa i det eneste, der kunde tage Skade.
Vi kæmper og kæmper med Mus, her paa Egeen
har der været fuldstændig overværmend at dem, de
være er alle vore Ralle døde af Rallesygge. Hvad
skal det betyde til, hvis alle Ralle dør og Mus lever.
Andre Ralle dør og saa i denne Tid.

BB 2449

Det er sandt: hvis der er meget meget i mellem
Flasket - altsaa mange Stykker, kan der jo lægges
dem i Blot, d. v. s. skaaret i Skiver, mindst 2 Dage,
snarere 3 og haabe det til Frikadeller; hvis der
blandes nogle Gulerødder og nogle Kartofler i mel,
skal der ikke meget Blot til for at faa en Ret.
Ligeledes er der jo "Carbonad-Flask", hvis der er
Stykker med lige meget fedt og meget. Det skæres
i tynde Skiver som om der skæres Pregekinder
og lægges i Vand - altsaa Skiveme - i c. 2 Timer,
vender saa af paa et Bord, men skal ikke
torres med Stykker, dyppes i Smør og steges
i meget hett Fedt, saa hett, at det straks
brænder og kan venders, helst kun et Par Min.
Smørde Kartofler eller Grænsager - ikke anden
Sauce end hvis der er en Smule Fedt på Panden

Nej, det var ikke saa slemt at komme
af med Bibbe; Glæden over at Forholdene igen
billor hende at komme tilbage og virke, over-
straalet alt andet, og endnu bedre blev det, da
hende Brude fortalte om hendes store Glæde
at komme derop igen, nu komme hun af med
sin elskede Geminde Ellen Grethe Lecher, en Kæd-
mandsdatter fra Aarhus; hun rejser derfor nu
til Febr. skal utv. nogle Maanedes at lade lidt
Husholdning og skal saa - i tænke mig til
Maj - giftes med Maase. Hun var helt vild
i Nov. - kom, saa, sandt - og Maase var forelsket
i Aarhus; ja det ikke rigtig, ande taler om det endnu

3.

saa du skal da ikke skrive dybguetning
til ham. Ja, der er mig dyt at spørre.

Må man j. nok til slut aflevere Betsning
om min sidste Sygdom - som ingenlunde er
morsom; j. har mange Gange i den senere Tid
ligget vaagen i flere Timer af lidt Smerten i
Maven, eller ret. Hjerte-kulen, som da Alt for
ingen var saa normal & god har j. slet ikke
andret det, men da j. i Paa-dag. Aften kom i
Leng, skal j. love for at j. andret det; j. saa
i meget Mark Time fra 10 Aft. - 6 Morgen, fløj
af & hit ud af Leng og lieg i Stuen, kunde
ikke røre sig. Tabletten hjalp kun saa lidt. J.
blev lidt paa Morgensstunden & saa hele
Manda, og stod lidt op i Gaar Eft. Men først i
nat var j. rigtig ligge ud i en Køre fra 11 Aft. - 8^{1/2} Morg.
For du ikke, det er en Galdelohistorie? det er ikke
skærende eller stikkende Smerten (som almu.
Maves, m.) snarere som en noget presser paa
overst oppe i Maven - Mellemgulvet - & naar det
er slemt gør det ondt i Ryggen ogsaa. J. for næsten
ikke spise, lidt Gød, Te, Melk & lidt lidt Franskbr.

du spørger vel hvad Dablorer siger, men
j. har ikke haft Dablor. J. har betalt Medicin
64 Kr., Sygehuset har sendt Regn. paa 245 Kr. &
Dr. Fly (for et Aar) 166 Kr. Lægekadet gir Lovord
& synes ikke at ville betale mere, saa der

Har du lidt af denne Børstevand og færdig
sidde i nydeligt i det. Jeg var i det ind-
rivet Andraget til Sognet om at blive
med mig at betale det. Hvis jeg var i Lyngby
skulle det jo dog betales derfra, og jeg synes ikke
der kan forlanges at en informant. Alders-
renten skal betale den Flg. selv. Det
forstår, jeg synes stadig. Det er en Sag, men
men går det ikke over, bliver jeg jo nødt
til det. Tag at betale mig, Karakleren af din
Gælden. Det er ikke sjældent - det ikke, jeg
er måske, det af det, har ellers, Talt mig så
stark i den senere Tid, og saa kommer dette
og slår mig ud igen.

Alle har jeg ikke set siden for jul, men har
næst saa forbi det Løbe, men var nok kom-
men i Lørdag, hvis det ikke havde været
saadan et Hændelse. Vi har talt et Par Gg.
sm. i Telefonen. Min far Glomsp spørger
saa til til, Biseri naar hun ringer an
Lørdagen.

Min bror har at har lidt smukt fra dig
dette Brev. Har de, forment det.

Hil Axel og Min saa meget, dejligt at høre
at har næst saa fint.

Tusindt Hilsener til din far.
din søn.

Anders 25-1-1948